

et Martyrum titulo apud Donatistas exornati; inter eos celebriores Marculus et Donatus, scilicet Bagaiensis. Alter autem Donatus cum iis, qui ad concordiam revocari nolent, fugam postmodum arripuit, sive in exilium relegatus fuit. Ex Optato, in lib. III, partim etiam ex Augustino, etc.

ANNOTATIO (35) pag. 450.

Interventor dicebatur, qui, vacante sede, regebat ecclesiam.

ANNOTATIO (36) pag. 454.

Coelicularum nomen occurrit in legibus aliquot ab Honorio datis, quibus illi constitutas in hæreticos penas subire tenentur, nisi *aa Dei cultum venerationemque Christianam conversi fuerint*.

ANNOTATIO (37) pag. 457.

Bagasta a βατάζω, bajulo, *ferculum est*, juxta Lexicon Jurid. *portandis rebus fiscalibus accommodatum*, bastagia vero dicebatur ipsum onus portandarum rerum per jumenta.

ANNOTATIO (38) pag. 465.

Quid sibi de hac re videretur jam alias aperuerat Augustinus in lib. I de libero Arbitrio, cap. 5, ubi demum Evodii sententiam comprobavit, n. 13. Eos videlicet apud divinam providentiam haudquaquam esse peccato liberos, *qui pro iis rebus quas contemni oportet humana*

cæde polluti sunt. Imbibit istam doctrinam propinante Ambrosio in lib. III de Officiis, cap. 4, hisce verbis: *Non videtur quod vir Christianus, et justus, et sapiens querere sibi vitam aliena morte debeat: utpote qui etiamsi in latronem armatum incidat, ferientem referire non possit, ne dum salutem defendit, pietatem contaminet*. Hausit etiam ex Cypriano, qui in Epist. LVI absolute pronuntiat: *Occidere non licet, sed occidi necesse est*; et in Epist. LVII: *Occidere innocentibus nec nocentem liceat*.

ANNOTATIO (39) pag. 474.

Bagaitanum concilium indicat a 310 episcopis adversus Maximianenses habitum, de quo jam supra in annot. ad Epist. XLIII. Cujus concilii sententia cum damnati fuissent præter alios Felicianus et Prætextatus, ambo ex duodenario illo numero episcoporum, qui Maximianum ordinarant, effici non potuit unquam ut sedibus suis pellerentur, quamvis id, mota etiam contra eos lite apud duos vel tres Proconsules (quorum hic dicuntur *proconsularia Gesta* haberi) agere conati sint ipsorum adversarii: qui demum ipsos, Rogato licet jam in Prætextati locum ordinato, in suis honoribus receperunt, ex lib. I contra Gudentium, cap. 39 et aliis locis: cogente nimirum Optato Gildoniano, ut dicitur in Epist. LIII.

ANNOTATIO (40) pag. 482.

In uno e Vaticanis codicibus, *Lino Cletus, Cleto Clemens* cui cæteri MSS. refragantur. Paulo post, pro *Anacletus*, habetur in plerisque MSS. *Anencletus*.

Deinde *Alexander* non post *Evaristum*, ut in editis et apud Optatum, in lib. II. Sed post *Soterem*, sublato prorsus *Eleutherii* nomine, sic recensetur in duodecim MSS. in quibus sunt Vaticani quatuor, *Soteri Alexander*, *Alexandro Victor*. Denique in iisdem codicibus desideratur infra *Marcellinus*.

ANNOTATIO (41) pag. 482.

Hanc appellationem sortiti sunt Donatistæ, ex eo quod ecclesiam Romæ primam in monte habere cœperint, juxta Hieronymum in Chron. ad annum 360, sive uti Optatus in lib. II refert, a spelunca, quam illic extra civitatem gradibus, (seu *cratibus*, ubi legitur in Germanensi MS.) sepserant, ubi celebrabant conventicula sua : quæ haud dubie spelunca in editiore loco adiacebat. Hinc forte profectum etiam nomen *Cutzupitarum*, quod quidem sic legitur in plerisque MSS. At in editis sublato *t*, *Cuzupitarum*, et in duobus Vatican. MSS. *Cutrumpitarum*. An vero legendum hic *Scototopitarum*, deducta voce a *σκότος*, *tenebræ*, et *τόπος*, *locus*; quo pacto V. C. Joannes Bapt. Cotelierius legi vult apud Isidor. in Orig. lib. VIII; qui in editis et in veteri codice Corbeiensi habet *Cotopitas*; et in alio Corb. MS. *Contopitas* an potius castigandus hic locus ex Hieronymo adversus Luciferianum, ubi editi aliqui, *Campitas*, alii habent *Campates*, haud facile dixerimus. Certe in lib. de Unitate Ecclesiæ, cap. 3, *Cutzupitani* appellatur.

ANNOTATIO (42) pag. 485.

Optatus, cui Gildoniano cognomen, ex eo quod cum Gildone comite tyrannidem in Africa exerceret, episcopus

fuit Donatista Gaudentii Thamugadensis decessor ex lib. I contra Gaudentium, cap. 38, unde Augustinus, in lib. II adversus Epist. Parmen. cap. 2, Donastis exprobrat, *Optatum Gildonianum decennalem totius Africæ gemitum*, (scilicet ab anno 388 ad 398; quo de satellitio Gildonis accusatus, in carcere extinctus est, ex lib. II contra Litteras Petiliani, cap. 92), *tanquam sacerdotem atque collegam honorantes, in communione tenuerunt*.

ANNOTATIO (43) pag. 495.

Ita visum est Irenæo, lib. IV, cap. 33; Tertulliano, lib. contra Judæos, cap. 10; Lactantio, lib. IV Institut. cap. 26; Ambrosio, de mystico Pascha, cap. 1.

ANNOTATIO (44) pag. 500.

Lov. et sol justitiæ non ortus est, etc. Abest autem vox *justitiæ*, a MSS. et antiquioribus editionibus, necnon a græca versione LXX. quam sequuntur Ambrosius vel quisquis est auctor, serm. III et XIV, et Gregorius, lib. XXXIV Moral. cap. 6, etc. At Vulgata habet, *sol intelligentiæ*.

ANNOTATIO (45) pag. 506.

Hic plane exprimitur duplex ratio, propter quam id a nobis in Paschatis celebratione servatur, ut Sabbati dies inter passionis et resurrectionis Dominicæ solemnitatem medius veniat : una scilicet; quod sic nostra festivitas a Judæorum festivitate distinguatur : altera ; quod non

frustra factum sit a Domino, ut inter mortem ejus, et resurrectionem medius esset dies sabbati.

ANNOTATIO (46) pag. 523.

Inter Capitularia regum Francorum, in tertio Capitulari anni 789 extat capitulum iv. *Ut nullus in Psalterio, vel in Evangelio, vel in aliis rebus sortire præsumat, nec divinationes aliquas observare*, id quod ante venterant concilia Agathense, anni 509, can. 42; Aurelian. anni 511, can. 30; Autisiodorensis, anni 578, can. 4. Quonam autem modo fieret istud sortilegii penus per libros divinos, addisces ex Vatic. Cod. Stephani Baluzii notis in idem capitulum.

INDEX

TOMI CENTESIMI QUADRAGESIMI-QUINTI.

DE DIVERSIS QUÆSTIONIBUS OCTOGINTA TRIBUS, LIBER UNUS. pag. 3

DE DIVERSIS QUÆSTIONIBUS AD SIMPLICIANUM, LIBRI II. —

LIBER I. In quo Simpliciani quæstiones ex Epistola Pauli ad Romanos duæ tractantur. 145

— LIBER II. In cæteras quæstiones quinque vel sex a Simpliciano propositas ex libris Regum. 187

DE OCTO DULCITHI QUÆSTIONIBUS, LIBER UNUS. — Quæstio I est, an baptizati peccatores exituri sint de gehenna. — II. An mortuis prosit oblatio quæ fit pro ipsis. — III. Utrum in adventu Domini mox futurum sit judicium, anve illi morituri sint, qui rapiuntur in nubibus obviam Domino. — IV. Quomodo justorum filiis benedictio in Psalmo promittitur. — V. (quæ novissimo loco tractatur) Quomodo electus David secundum cor Dei. — VI. Utrum Samuël per Pythonissam vere fuerit de inferno evocatus. — VII. Quomodo stuprum Abimelech et Pharaonis effugit Sara. — VIII. Denique de Spiritu Dei qui superferebatur super aquam, an ipse sit Spiritus sanctus. 217

EPISTOLARUM ORDO NOVUS.

CLASSIS I.

EPISTOLA	i. Ad Hermogenianum.	251
	ii. Ad Zenobium.	256
	iii. Ad Nebridium.	257
	iv. Ad Nebridium.	261
	v. <i>Nebridii ad Augustinum.</i>	263
	vi. <i>Nebridii.</i>	264

EPISTOLA	vii. Ad Nebridium.	pag. 265
	viii. <i>Nebridii ad Augustinum.</i>	270
	ix. <i>Prima ad Nebridium.</i>	271
	x. Ad Nebridium.	274
	xi. Ad Nebridium.	276
	xii. Ad Nebridium.	280
	xiii. Ad Nebridium.	281
	xiv. <i>Secunda ad Nebridium.</i>	283
	xv. Ad Romanianum.	287
	xvi. <i>Maximi Gram. Madaur.</i>	288
	xvii. Ad Maximum Gram. Madaur.	290
	xviii. Ad Celestinum.	294
	xix. Ad Gaium.	295
	xx. Ad Antoninum.	297
	xxi. Ad Valerium episcopum.	299
	xxii. Ad Aurelium.	303
	xxiii. Ad Maximianum.	309
	xxiv. <i>Paulini ad Alypium.</i>	317
	xxv. <i>Paulini ad Augustinum.</i>	321
	xxvi. Ad Licentium.	325
	xxvii. Ad Paulinum.	336
	xxviii. Ad Hieronymum.	340
	xxix. Ad Alypium.	345
	xxx. <i>Paulini et Therasice ad Augustinum.</i>	354

CLASSIS II.

EPISTOLA	xxxii. Ad Paulinum.	357
	xxxiii. <i>Paulini ad Romanianum.</i>	363
	xxxiiii. Ad Proculeianum.	370
	xxxv. Ad Eusebium.	375
	xxxvi. Ad Eusebium.	379
	xxxvii. Ad Casulanum.	383
	xxxviii. Ad Simplicianum.	409
	xxxix. Ad Profuturum.	410
	xl. <i>Hieronymi ad Augustinum.</i>	412
	xl. Ad Hieronymum.	413
	xli. Alypius et Augustinus ad Aurelium.	417
	xlii. Ad Paulinum et Therasiam.	421
	xliii. Ad Glorium, Eleusium, Felicem, etc.	422
	xliv. Ad Glorium, Eleusium, Felicem, etc.	444
	xlv. Alypius et Augustinus ad Paulinum et Therasiam.	455

EP. STOLA	xlvi. <i>Publicolæ ad Augustinum.</i>	pag. 456
	xlvii. Ad Publicolam.	461
	xlviii. Ad Eudoxium.	467
	xliv. Ad Honoratum.	470
	l. Ad Suffectanos.	472
	li. Ad Crispinum.	473
	lii. Ad Severinum.	478
	liii. Ad Generosum.	480
	liv. Ad Januarium.	487
	lv. Ad Januarium.	494

ANNOTATIONES.

525

EXPLICIT INDEX.

